41ԲԱՐԻ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2206 — ԻՋՄԻՒՐ 31 ՄԱՐՏ 1920 — ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Տարեկան 500 դրր.
Վեցամսեայ 250 »
Եռամսեայ 150 »
Առտուընամուտ տրկ. 70 Քր.

Բաժանորդագրութիւնը կ'սկսին ամեն ամսոյ 1ին եւ 15

100 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Օրաթերթ ազգային եւ բազմակական

ՀԻՄՆԱԴԻՐ - Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Fondateur
M. MAMOURIAN

Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

„Arévélian Mamoul„
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

100 ՓԱՐԱ

ԳԱՂԱՓԱՐԻ ԾՆՈՒՆԴԸ

Ամեն ծնունդ մայրութիւն մը կ'ենթադրէ։ Ասի ճշմարիտ է ինչպէս կ'ենդանական և բուսային թագաւորութիւններու մէջ, նմանապէս ճշմարիտ է գաղափարներու տիրոյթին մէջ։

Հայրենիքի գաղափարին ծնունդը պէտք է փնտռել վտանգաւոր գրացիներու գոյութեանը մէջ, ինչպէս նաև ազատութեան գաղափարին ծնունդը գերութեան և ստրկութեան հրամցուցած իրաւունքի սեղմումներուն և բռնաբռնութիւններուն մէջ։

Աչխարհի մէջ երկու դասակարգ միայն կայ հիմա. անոնք որ նոր իրաւակարգերէ կը խորշին ու կը դողան, և անոնք, որ հին իրաւակարգերէ կըզուսած նոր իրաւակարգերու տիրապետութիւնը կը ջանան փութացնել։

Պայքարը սկսած է արդէն զրկողներու և զրկուածներու միջև, և հիմա առաւել քան երբէք, առջին դասակարգի մարդիկ աւելի կը վախնան ազատական գաղափարի մը յայտնութենէն քան զինուած ձեռք մը։

Ժամանակին Տը Պոնալ ըսած էր հանդիսաւորապէս թէ «աւելի կ'ատեմ վնասակար վարդապետութիւնները քան վնասակար գործերը»։ Եւ ազատ գաղափարները միշտ «վնասակար վարդապետութիւն» անունով մկրտուեցան դիրքի, ու նախապաշարումի մարդերու կողմէն։

1820ին, Ֆրանսայի նախարար մը ըսաւ, Պէրրիի դուքսին սպանութեան առթիւ, «դանակ մը չէ որ Պէրրիի դուքսին կուրծքը ծակեց, այլ ազատական գաղափար մը»։

Հէք ազատական գաղափար..., քու ծնունդիդ րոպէին իսկ զքեզ մատղասպան կը յորջորջեն, անտեսելով բռնաւորութեան գաղափարէն դաշնուած միլիոնաւորներու կուրծքերը, որոնք գէթ չանթահարող մահուան մը երջանկութիւնն ալ չունեցան, և իրենց կեանքը եղաւ երկարաձգուած, տեւական մահ մը միայն։

Գաղափարը հեզեղ մըն է։ Զինքը արգիլող թումբերը պիտի փլչին անոր հոսանքէն որ կը փչրէ չղթայումները։

«Դիւրին չէ խթանի դէմ աթացել», ըսած է առաքեալը։ Եւ խթանը ուրիշ բան չէ, եթէ ո՛չ իր ժամանակին քարոզուած և հետապնդուած ազատական գաղափարը, ազատական վարդապետութիւնը, որուն անունը այն ատեն քրիստոնէութիւն դրուեցաւ։

Նախապատմական օրերու մարդկութիւնը իր գոյամարտը կը մղէր բնութեան բնազդներէ մղուած, իր գրացիներուն դէմ։ Դասակարգ գոյութիւն չունէր այն ատեն։ Մարդիկ կա՛մ բարեկամ և կամ թշնամիներ էին մէկ մէկու, և ամեն օտար,— այսինքն միևնոյն խմբաւորումի չպատկանող մարդ կամ խմբաւորում — թշնամի մըն էր միւսին։

Ազատական գաղափարի մը դէմ պայքարելու, և անոր յաղթելու միակ միջոցը, միակ ճամբան անոր հետ հաշտուելուն մէջ կը կայանայ։ Անհատ ու բուռն բաղխումները ո՛չ միայն չեն կրնար արգիլել աւելի զօրաւոր հոսանք մը, այլ միայն կը ծառային ձկայծակներ առեղծելու, պայքարողներու, ընդդիմադիրներու գլխուն։

Գաղափարը պիտի քալէ, ան մարմին պիտի առնու չօշափելի դառնալու, գործքի վերածուելու համար։ Աւանդական կարգուսարքերէն չատեր, որոնք ոմանց առանձնաշնորհումները կազմած են կորուսած են այլևս իրենց գոյութեան իրաւունքը, և իբրև աղբ, իբրև պարարտացուցիչ հիւթ միայն կրնան ծառայել արդիական, ազատ գաղափարի մը ուռճացումին համար։ Անոնք Նէմի մէջ պատկերացուած սատանին պէս քարեր միայն կը բերեն տաճարի մը շինուածքին համար։

Օրէնքներն անգամ իրենց ծերոյթը ունին և իրենց մահը։ Ամեն ժամանակ ու ամեն դար իր օրէնքն ունենալու իրաւատիրութեան մէջ կը գտնուի։ Այդ իրաւունքը զլանալ մեր ապրած ժամանակին, պիտի նշանակէր ձեռնոց նետել ազատական գաղափարներու երեսին։ Գաղափարի մարդիկ հաճոյքով կ'ընդունին այդ մարտահրաւէրը. բայց վա՛յ պարտուողին...։

Սակայն, ողբերգական տեսարաններու ցուցադրութիւններէն զզուած հոգիներ պէտք չէ հարկադրուին նմանօրինակ տեսարաններու կրկնումի ցուցադրութիւններուն։

Այդ տաժանքը, այդ արիւնոտ գինարբուքը այդ կարիր օթէն մենք խըզնայելու ենք աչխարհի ու մեզի։

Ընդունինք, սակայն թէ զրկուած ազգերուն հետ, զրկուած անհատներն ալ իրաւունք ունին ձերբազատուելու։ Դիւրակեցութեան, չինարար պարապոյթներու, անմեղ հաճոյքի ու հրճուանքներու պէտքը կեանքի անբաժան մասերն են։ Դժոխքն նայուածքներ կան գործաւորներու, պաշտօնեաներու բիբերուն խորը, որոնցմէ զրկումի, չահագործումի բողոքն է որ կը կաթի։ Ու այդ դասակարգային զրկումներու հետևանքով աչխարհ դէպի տգեղութիւն կը միտի։ Տգեղ են բարքերը, հոգիները, դէմքերը, սրտերը, գգացումները։

Արդիական գաղափարներու յաղթանակը միայն պիտի կրնայ, մեզական գաւազանի մը հպումով ընկերական և անհատական կեանքի մէջ վերըսահեցնել կորուսած գեղեցկութիւնները, որոնց պէտք ունի աչխարհ, և ժպիտներ բուսցընել դժոխքն բիբերու խորը։

Տանք ինչ որ ժամանակին պահանջն է, գեղեցկութիւններու արարչագործութեան համար, յիշելով որ ապագայ ժամանակներ նորագոյն գաղափարներու առեղծումով, նորագոյն կարգերու հաստատումով ալ ըմբռնել ընեն մեր արտադրած գեղեցկութիւններուն վրայ, և զանոնք պատչաճաւորեն նորագոյն ժամանակներուն ընկերական պէտքերուն։

Մարդ իր ժամանակի ծնունդն է և իբր այդ, գործաւորը այդ ժամանակի պէտքերուն և պահանջներուն։ Ցառաջդիմութիւնները ու գեղեցկութիւնները այն ատեն միայն կրնան չարունակութիւն դարերու ընդմէջէն, երբ ամեն ժամանակի մարդկութիւնն իր ապրած ժամանակին կը վճարէ իր սրտի և հոգիի տուրքը, և կը մատնակցի գաղափարի տաճարին փառաւոր և հակայ հոյակերտումին։

ՄՈՒՇեՂ ԱՐՓՈՍ.

ՀԱՑԵԼՔԻ ՄԸՋ

Օրուան հերոսը դարձեալ հեզլէն վարչապետը կ'հանդիսանայ։

Անօրինակ յաղողութիւն մը, ի՛նչ կ'ըսեմ, յաղթանակ մը կ'տանի քաղաքական հողի վրայ։

Անգլիոյ խորհրդարանական տարեգրութեանց մէջ երբէք չտեսնուած դէպք մըն էր օտար քաղաքական անձի մը ներկայանալն և հոն արտաքին գործոց յանձնաժողովոյ առջև ճառ մը ըսելը։

Այդ անձն ահա Վէնիզէլոս կ'ըլլայ, որ անգլիացի բարլամէնդական ներու չնորհաւորութիւններն կ'ստանայ իր ճառէն յետոյ։

Մեզի արևելքցւոյս համար զարմանալի չէ Վէնիզէլոսի ունեցած յաղողութիւնը, որովհետև հեզլէն վարչապետին չափ արևելքի գործոց վրայ ճշգրիտ տեղեկութիւն ու գաղափար ունեցող մը չկայ թերևս Եւրոպական քաղաքական անձնաւորութեանց մէջ և Վէնիզէլոս անհերքելի փաստերով կրնայ պարզել Թուրքիոյ հոգեբանութիւնն և հիմերին վիճակը։

Եթէ Համաձայնական պետական անձերն հետեւած ըլլային Վէնիզէլոսի տեսակէտներուն, այն հաւատքն ունինք մենք, արևելքցիներս, որ վաղուց վերջացած կ'ըլլար թրքական հարցը և ներկայ ճգնաժամային վայրկեաններն չէինք ապրիր անոնք և մենք արևելքցի ժողովուրդներու

ԵՍ

ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԳԻՐԸՆ

ՆՈՐ ԽԱՂԵՐԸ

Կայսերական պալատէն կը բղխին այս անգամ խարդաւանանքի, խաղի, աչքերու վրայ փչելու այս նոր հիւանդութիները. չաբաթէ մը ասդին, հոն կը կանչուէին նախկին վարչապետներ՝ Թէֆիք և Ֆէրիտ փաչաները, իրերու կացութեան մասին խորհրդակցելու համար։ Կը թուի թէ՝ կարծիքներու մոլորանք մը ստեղծել կուզուի, դիւանագիտական չաւիղներու մէջ խաղ դնելու համար արդարութեան ազատականները Թուրքիոյ քրիստոնէութեան որ այլևս անհանդուրժելի կը գտնէ հրդեհումի, մորթոտումի, առեւանգումի դարաւոր լուծին տակ կքելու իր դիրքը։

Եւրոպան կը թուի թէ՝ այլևս ըմբռնած է, թէ՝ Թուրքիա, եթէ նոյն իսկ ամուսիկ գարնագիի մը մէջ պարփակուի, եթէ անոր ներ անցուին իրեն, նորէն նոյն ոճրածորաս, արիւնախանձ, և աւերոյ տարին է, դարաւոր ցեղային բնազդներ չեն կրնար յանկարծ փոփոխումի ենթարկուիլ, հոգեբարքներն անգամ ցոյց տուած են հոգեբանական անփոփոխ տեսող երեւոյթներ. հիւանդը, հոգեւարքը, իր վերջին հանգիսններուն մէջ ա՛լ չաղկապուած է, կեանքին մէջ իր անուցած, փայփայած, հետապնդած երազներուն հոգեւարքը իր անարիւնի մահիճին վրայ կը տեսնէ պայծառօրէն այդ երազներուն պակուձը, դեռ իր աչքերը յաւիտենութեան առջև չի փակած, իր սառած նայուածքներուն քթթումին մէջէն։

Թուրքիա երբ կը պատրաստուի իր ոճիրներով, բռնագրաւումով, դարեր տեւող վանտալական արարքներով ներկուած իր մահապատիժը, բռնաչապիկը հագնելու, ան կ'ընկրկի դեռ վերջին խորչակը չի փչած, մահապատի դատակնիքը տակաւին չէ դրոշմուած իր ճակտին, ապրելու խաղ մը, փոքր մը կընէ վճիռին գործադրութենէն առաջ խուսափելու համար ահաւոր հետեւանքներէն։

Նոր սադրանք մըն է ասիկա, ինդադարէն ասդին մենք տեսանք վարչապետութիւնը Թէֆիք փաչայի, տեսանք նաև ետող Ցէրիտ փաչա բովանդակ իր նախարարական կազմածքով, ասով չեն որ մեր տատապանքներուն, արիւնահոսումներուն վերջ մը կրնան գնել, այս երկրին Թուրք ժողովուրդին խուժդուժ բնոյթին անտեղեակ Եւրոպան կրնայ խաբուիլ բովանդակ սարքուած խաղերէն, խնայելու պատասագին կոչերէն, Ցէրիտ փաչա մը կրնայ ժամերով չէ՝ օրերով ձնկաչոք ու գլխահակ խոնարհիլ [redacted] մէջ, գութ ու կարեկցութիւն աղերսելու, Մուսթաֆա—Քէմալներ անիծերգելու համար. բայց ինքը ու հռչակաւոր միլիի հակառակորդ հրապարակագիրը—ան ատեն ներքին գործերու նախարար Ալի Քէմալներ՝ և խթիլաֆ և հօճա Սապրի ու Վասֆի ու Նամանները էին որ կերտեցին սադրը Մուսթաֆա քէմալական արարքներու ու յետոյ երբ Մուսթաֆա Քէմալ իր բանակի քննչական պաշտօնին մէջ, բացարձակապէս անկախաբար չի գործէր, եթէ Թէչքիլաթի որոմներուն իւրաքանչիւր ուռճացումին, սազմնաւորումին և ձլարձակումին համար տեղեկագրեր կառավարութեան, անտարակոյս այս խրամատը պեղուած չէր ըլլար Ցէրիտ, Ալի Քէմալի, խթիլաֆի միջև։ Մուսթաֆա Քէմալ, փառասիրական նոսպայէ մը մտրակուած, ուզեց Իէքիլաթին բովանդակ փառքը իւրացնել, այլապէս, Միլլին կազմուեցաւ Ցէրիտի և արբանեակներէն կողմէ և Մուսթաֆա Քէմալ ան ատեն ոչ թէ խթթիհատին, այլ կառավարութեան բանագնացն էր գաւառի մէջ։ Այս երկրին մէջ խթթիհատ և խթիլաֆ չը կայ, համոզումներու, ըմբռնումներու զանազանակ մը, վաքէնք մալ գոյութիւն չունի, այլ ամենէն աւելի և ամենէն վեր կայ Թուրք խուժան մը ջարդելու, կոտրելու, հրդեհելու, թա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳԱՆՁԱՐԱՆԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ՀԱՄԱՀԱՎԱՔԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ

Ե. ՊԱՆՈՍ

Հ. ՈՀԱՆՋԱՆՅԱՆ — ՀԱՅԵՐԵՆ-ՌՈՒՍԵՐԵՆ
ԲԱՌԱՐԱՆ

Ցօդ. 1—գրաքննության ենթակա չէ

Ե. Պանոսի «Հայկական գյուղատնտեսական ժողովուրդ» գրքի առաջին հրատարակությունը լույս է տեսել 1920թ. Երևանում։ Հեղինակը գրքի մեջ ներկայացրել է իր 10 տարվա գյուղատնտեսական փորձը։ Գրքում տրված են հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման ուղիները, ինչպես նաև գյուղատնտեսական տարբեր մշակաբույսերի մշակության ագրոտեխնիկական կանոնները։ Գրքի վերջում տրված են գյուղատնտեսական տարբեր աշխատանքների տարեկան օրացույցը, գյուղատնտեսական տերմինների բացատրական բառարանը, ինչպես նաև գյուղատնտեսական հարցերի վերաբերյալ գրականության ցանկը։

Գրքի հրատարակությունը նախատեսված է 1921 թվականի համար։ Գրքի տեքստը տպագրված է հայերեն և ռուսերեն լեզուներով։ Գրքի ծավալը 20 մամուլ է։ Գրքի տպագրությունը կատարվում է Գանձարանի շրջանային գյուղատնտեսական հանրային ժողովուրդ տնտեսական հաստատության տպարանում։ Գրքի տպաքանակը 25 հազար օրինակ է։ Գրքի գինը 3 ռուբլի է։ Գրքի հրատարակությունը ավարտվելու է 1921 թվականի հունվարի 15-ին։ Գրքի հրատարակության ավարտվելուց հետո գրքի գինը կբարձրանա 5 ռուբլի

րանին մէջ լաւ դիրքի մը տիրանալ, վայելելով ընդհ. հիւպատոսին և փոխ - հիւպատոսին վստահութիւնը և համակրութիւնը։Օր. Գարագաշեան կոչուած է ընտանեկան գոյտրիկ բոյն մը չունենալու և կասկած չունինք թէ՝ պիտի յաջողի իր ակնկալած յոյսերը պսակել։

Ամրագրութիւնս իր ջերմային չընորհաւորութիւնները կ'ներկայէ իր բարեկամին Պ. Ուիլիէլմ Հայկազնի, Օր. Մարգրուհի Գարագաշեանի և իրենց ողջականաց ու պարագային այս ուրախառիթ նշանախօսութեան առթիւ։

Կիլիկեան Լուրեր

Հաճնոյ վիճակը տագնապալի է։ կռիւը կ'շարունակուի պաշարուած վիճակի մէջ։ Հաճընի առաջնորդ Պետրոս Եպ. Սարաճեան որ Ատանա կը գտնուի, քանի մը օրեր առաջ Մերսին եկաւ տեղեկացնելու համար որ իր թեմին մէջ գտնուած 1000ի մօտ յոյն գաղթականներ Հաճընէն դուրս գիւղերու մէջ մնացած ըլլալով Շար հայկական գիւղին հետ չարդուած են։

Հաճընի զօրք ղրկելու համար Ազգ. իշխանութեանց խնդրանքը ընդդիմութեան բաղխեցաւ, միայն քանի մը հարիւր հոգինոց անկանոն հայեր ղըրկել թոյլատրուեցաւ, սակայն Հաճընի պաշարուելէն և կիրճերը անանցանելի դառնալէ վերջ։ [illegible]

Հաճընի կողմը որ հալածուող թաղքերով պաշարուած է։

Գնդ. Պրէմօն հետևեալ նամակը ղրկած է Հայ Ազգ. Պատուիրակ. ներկայացուցիչ Պ. Մ. Տամատեանին։

«Այս առաւօտ խնդրեցիք ինձմէ որոշապէս ձեզի ըսելու համար թէ զինուորականապէս օգնութեան պիտի փութացուի եթէ Հաճընի յարձակում կրէ։ Ձեզի պատասխանեցի թէ՝ խընդիրն ինձմէ կախում չունէր այլ հրամանատար զօրավարէն։ Այս մասին խորհուրդ հարցուցի իրմէ և յետոյ ասուն խորհրդակցութեանց, ինձի պաշտօն տուաւ ձեզի տեղեկացնել թէ՝ առայժմ Հաճընի զօրք չպիտի ղրկէ, թէ չկրնար հակառակ իր փափաքին, ապագային համար որևէ պատասխանատուութիւն մը ստանձնել։

Նախապէս առաջարկուեցաւ Հաճընի ժողովուրդը Ատանայի կողմերը փոխադրել, բայց Հաճընցիք մերժեցին գալ, առարկելով թէ փոխանակ գաղթական և մուրացիկ մնալու, լաւագոյն կը համարին պատուով և Ֆրանսական դրօշին փառքին տակ մեռնիլ։

Այս հեռագրի հասնելէն յետոյ, արդէն ճամբաներն գոցուեցան։

Երեք օր առաջ Հաճընի գացող սաւառնակ մը լուր բերաւ թէ՝ Հաճընցիք կը կռուին և թէ մեռելներ տեսած է վերեն, եթէ օգնութեան գացող քանի մը հարիւր հայերն չյաջողին հասնիլ և ռազմամթերք հասցնել։ Հաճընցիք մինչև իրենց վերջին փամփուշտը պիտի դիմադրեն։

Ֆրանս. կառավարութիւնը սկսած է տեղական ընել Սիսի և Կարսի հայ բնակչութիւնը և Ատանա փոխադրել, հատուկ յարձակումի մը դէմ իբրև կանխազգուշութիւն, թէև Սիսի մէջ կարելի էր ամիսներով դիմադրել։

[illegible]կացութիւնը շատ տագնապալի է, չէթէական չարժումներ ամէն կողմ և սպանութիւններն կը շարունակուին, Մէրսինէ 1—2 ժամ հեռու գիւղերու մէջ յոյն և հայեր ջարդուեցան։

Սիրուն առաջարկ մը ներկայացուած է Պ Մ. Տամատեանի՝ գնդ. Պրէմօնի կողմէ թէ «զօր. Գուբօ կը հեռագրէ որ կիլիկիոյ հայերէն եթէ ետեւան երթալ ուզողներ գտնուին, չոգենաւ և ճամբորդութեան ամէն դիւրութիւններ պիտի ընծայուին»

Առայժմ մեկնող չըլլալուն մերժուած է այս բարեացակամ առաջարկը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Տեղական Լուրեր

ԱՑՎԱԼԸի նորագիր զինուորները հասած են քաղաքս։

ԱՌՋի ՕՐ իրիկուան կառք մը լեռնցած է զինուոր մըն վիրաւորհասը անմիջապէս փոխադրուած է հիւանդանոց։

ՏԵՂԱԿԱՆ թերթերէն մին կը տեղեկացնէ թէ Պօլսոյ և Անատոլուի մէկ մասին միջև հեռագրական հաղորդակցութիւնները սկսած են, ինչպէս նաև սկսած է բանիլ քաղաքային հեռագրական սպասարկութիւնը։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ առողջ. անօրէնութիւնը հետևեալը կը ծանուցանէ.—

Վերջին 24 ժամուան ընթացքին Իզմիրի մէջ պատահած են հարսանիքէ չորս դէպք (երկուքը մահացու) 1 մահ սպանիականէ և 1 մահ ծաղիկէ։

Ձէյթմէի մէջ հարսանիքի դէպք մը։

ՊՕԼՍԷՆ կը տեղեկացնեն թէ վարձակալութեան օրինագիծը Պետական խորհուրդէն ղրկուած է Մեծ եպարքոսին։ Այն պարագային երբ տանտէրերը չափազանցեալ վարձագիներ կը պահանջեն, վարձակալները կրնան թաղապետութեան դիմել և անոր հետ կնքել պայմանագրութիւն մը օրէնքով նախատեսուած առաւելագոյն գնով մը։ Ասկէ զատ պարապ տուներուն վրայ պիտի փակցուի տախտակ մը ուր պիտի նշանակուի վարձագնոյն գումարը։

«ՔՅՕՁԼԻԽ» կը տեղեկացնէ թէ, մեծ քանակութեամբ ալիւր և չաքար կսպասուի Իզմիրի համար։ Հակառակ այս մթերքներուն, որոնք հետզհետէ կը հասնին քաղաքս, գիները անփոփոխելի կը մնան, և ոչ միայն իջնելու միտում ցոյց չեն տար այլ նաև դէպի բարձրացում կը դիմեն։

Իսկ միրը հետզհետէ հազուագիւտ կը դառնայ, օրական 200 ղրուշը անցած է։

Ա Զ Գ

Ազգ. կալուածներէն Օսմանիյէ փողոցի թ.72 (Բէյթիմալճըլար պաշըին Շէյխան չարշըին անկիւնը) փլուած խանութը պիտի վերաշինուի՝ նուաստ զուրզի դրութեամբ։ Շինութեան յատակագիծը և յանձնառութեան տետրակը պատրաստ են Առաջնորդարանի մէջ, յանձնառութեան փոփաքողներ կրնան ներկայանալ Ապրիլ 1ին և 5ին (Ն. Տ.) երեկոյեան ժամը 6ին Տնտեսական Խորհրդոյ նստին՝ յԱռաջնորդարան։

Անհրաժեշտ է վստահելի երաշխաւորութիւն ցոյց տալ։

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀ.
Ա.ԶԳ. ԳԱԻԱՌ. ՎՐՋ.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Փ.— Էէրեր	
Լօնտօն	443
Նիւ—Եօրք	90
Բարիզ	7 38/40
Հռոմ	5 30/40
Աթէնք	11 25/40
Պերլին	62/40
Վիէննա	
Զուիցերիա	
Պէլճիք	
Հօլանտա	
Թղնաբեր	
Անգլ. ոսկի	435
Տօլար	115
Ֆրանք	9
Լիր. Իտալ.	6
Տրախմի	11 19/40
Րուպլի	72
Մարք	66/40
Ռուբօն	22/40
Ոսկի	490

ՀԵԼՎԷՏԻԱ

ՀՐԴԵՀԻ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հաստատուած 1861ին

Անմիջական հատուցում վնասուց
և նպաստաւոր պայմաններ

Ընդհ. Ներկայացուցիչ Իգիթեան
ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԶԳ. ՐԹՈՒԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ԵԿԱԾ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Քէմալիստներ, մեր չորս կողմը պաշտրած են, Շրջակայ ամբողջ գիւղերը թուրքերուն զէնք բաժնած են, ՎԱՍՐԿԵԱՆԸ ՔՐԻԹԻՔ է, եթէ մեզի մարդ և ռազմանիւթ չճամբեն, քիչ դիմադրութենէ վերջ թերևս փառքով մեռնինք։ Մենք կը կռուինք յանուն Ֆրանսայի դրօշին, մեծ յոյս ունինք որ եթէ ուզէք այդ դրօշը մեզ պիտի ազատէ, հակառակ պարագային. ամբողջ 6000 հայութեան բողոքը պիտի լսէք։

Հաճընն

Ազգ. Ինքնապաշտպանութեան կոմիտէ

ՈՒՐԻՇ ՀԵՌԱԳԻՐ ՄԸ
«ՊԱՇԱՐՈՒԱԾ ԵՆՔ, ՀԱՍԷ'Ք»։

11 Մարտ Հաճընն

ԹՇՆԱՄԻՆ
ՀԱՃԸՆԷՆ ՄԷԿ ԺԱՄ ՀԵՌՈՒ Կ'ԳՏՆՈՒԻ

Փետրվար 14 թուականով Տիար Տամատեանի, Ազգ. Միութեան, Սարաճեան եպս.ի «Հայ Ձայն»« «Կիլիկիա» և «Ծաւրոս» թերթերուն եկած է հետևեալ հեռագիրը Հաճընէն։

«Թէև ձեզմէ յոյսերնիս կտրած ենք քանի որ մեր բոլոր օգնութեան աղաղակներուն վերջապէս երէկ պատասխանուեցաւ, հոս գտնուող բոլոր կիները, մանուկները, որբերը և Ամերիկացիները Սիս փոխադրելու հրաժանով՝ այն ալ առանց ոևէ գրական ապահովութեան։ Դուք այս կարգադրութեան համամի՞տ եք։

Ասիկա Հաճընցին մեռցնել և մուրացկան թնել տալ է, մենք մեր ընտանիքները և հարազատները դաժան բազդին յանձնելէն ետք յանուն որո՞ւ պիտի կռուինք։ Իսկ եթէ դիմադրելու համար մեզի զէնք և ռազմանիւթ ղրկուի, մենք ի վիճակի կ'ըլլանք երկար տաեւ պաշտպանելու թէ՝ մեր հարազատները թէ՝ ասպետական Ֆրանսայի դրօշակը և թէ մեր ազգային արժանապատուութիւնը։ մենք երկու օրէն զէնք և ռազմանիւթ կ'սպասենք, հակառակ պարագային բոլորիս ալ տրիւնը ձեր վիզը թող ըլլայ։ Թշնամին մեզմէ մէկ ժամ հեռու Զարտապ թէփէ է

ՀԱՃԸՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒԶԷ

Հաճընի մեր թղթակիցը Մարտ 12 թուականով հետևեալը կը հեռագրէ մեզի.— Ռուսլուի կռիւէն մեր տղաքը նահանջեցին։ Գրիգոր և ընկերներէն լուր չկայ։ Դիմացէքեր Շարի կողմը սաստիկ երթայ։ Անմիջապէս օգնութիւն։

ՈՉ ՄԷԿ ԼՈՒՐ ՀԱՃԸՆԷՆ

Երկու օրէ ի վեր Հաճընի մասին ոևէ լուր չէ ստացուած, որուն հետևանքով տեղւոյս հայութեան մէջ մեծ տագնապ կը տիրէ։ Ինչպէս երէկ գրած էինք, Հաճընի և վանկայի միջև հեռագրաթելերը կտրուած են, որուն հետևանքով ոչ մէկ հեռագիր առնուեցաւ Հաճընցիներու անցուցած տագնապի և տեղի ունեցող կռիւներուն մասին։

ԹՆԴԱՆՕԹ ԴԷՊԻ ՀԱՃԸՆ

Ստոյգ ապրիլ մեզի կ'իմացնեն որ Հաճընի վրայ արշաւող Մխլի ուժերը մօտ ատենէն թնդանօթ ալ պիտի ունենան եղեր։

ԵՐԵՔ ՁԷՅԹՈՒՆՑԻՆԵՐ Ի ՍԻՍ

Երէկ Սիսէ ստացուած հեռագրէ մը կը տեղեկանանք որերեք Ձէյթունցիներ ղրկուած Սիս հասած են։ Ձէյթունն մինչև Մարտ 4 ապահով է եղեր։ Շուտով կ'սպասուին Ձէյթունի վիճակի մասին մանրամասնութիւններ։

ՀԱՐՈՒՆԻԷ ՊԱՇԱՐՈՒԱԾ

Հարունիէէն Մարտ 13 թուով կը գրէ մեր թղթակիցը.— Հարունիէ բոլորովին պաշարուած է չէթէներուն կողմէ։ Անմիջական օգնութեան կ'սպասենք։ Տիգրան չավուշին վրայ յարձակում գործուեցաւ, որուն հետևանքով չորս հայ ոստիկան զինուոր չաբաթէ մը վեր անյայտացած են։

ԱԱՀՄԱՆՆԵՐԷՆ ՆԵՐՍ 9 ՀՈԳԻ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Մերսին 8 Մարտ (Սեփ. թղթ.).—

Էֆրէնկէն 2 ժամ աւելի ներս եկած գիւղին մէջ չէթէները կ'սպանուին խժդժօրէն 9 Լիբանանցի Մարոնիթներ։ Ծիշեաններուն մէջ 9 ամսուան երեխայ մը քարի վրայ գրուելով չէթէներուն իրբև նշանատախտակ կը ծառայէ. գնդակներու ներքև ծակ ծակ եղած պղտիկին դիակը այսօր հոս փոխադրուած է։

Այդ շրջանին մէջ գարձեալ 14 Յոյներ կը ձերբակալուին ու կը կապուին չէթէներուն կողմէ։

ՈՐՈՆԴ ԱՅՐԵՑԻՆ ԳԻՒՂԵՐԸ
ՀԱՅԵՐԸ ԹԷ ՉԷԹԷՆԵՐԸ

Սիսէն մեզի կիմացնեն հետևեալը.— Սիսի մօտ Համամ գիւղի խնդիրը ար կարգ մը շրջանակներու մէջ սխալ մեկնութիւններու տեղի տուած է, հետևեալ կերպով տեղի ունեցած է։

Սիսի Ֆրանս. բանակի միսի հայթայթիչ Ծարութիւն և ոստ. զինուոր Հաճի որ շրջակայ գիւղերը գացած և վեց օրէ իվեր անյայտացած էին։ Գ. Թոյաբատա 17 ոստ. զինուորներէ բաղկացած խումբ մը կ'ուղարկէ ոստ. զինուորներու բապայ Պ. Պօղոս Թուբաթրիսեանի հրամանատարութեան տակ, որուն նոյնպէս կ'ընկերանային թուրք սպայ և Հայ սպայ Կ. Լէչինեան։ Երբ խումբը կը մօտենայ Համամ, թէք թաշակ և Ասլանլը գիւղերուն, չէթէները կրակ կը բանան անոնց վրայ։ Կռիւի միջոցին թուրք սպայ Խալիլը անյայտացած հայերը գըտնելու և բերելու պատրուակով կ'անցնի չէթէներու կողմը, և ք'չ յետոյ ճերմակ դրօշակով մէկը կը ղրկէ և ոստ զինուորներու սպանները կը կանչէ որ երթան գտնուածները տանին։ Հայ սպաներու կողմէ պատասխան կը սրուի որ Թող իրենք բերեն։ Ասոր վրայ կրակը աւելի կը սաստկանայ և տեղատարափի պէս գնդակ կը տեղայ։ Մօտաւորապէս 30 գիւղերու մարդիկ հաւաքուած էին և գիւղի բռնուած թուրքին վկայութեան նայելով որդէն անունք երկու օրէ իվեր կը պատրաստուին եղեր։

Կռիւը կը տևէ ծուկէս ժամ, և զինուորները Սիսէն օգնութիւն կ'ուզեն, բայց կ'սպասեն, իրիկուան մօտ չէթէները 17 ձ. կը սպաննեն, ասոր վրայ ոստ. զինուորները կը նահանջեն նոյն միջոցին Սիսէն, ոստ. զին. սպայ Պ. Յովսէփի խումբը օգնութեան կը հասնի, որուն հետևանքով չէթէները՝ եկող այծը տեսնելով փախուստ կուտան, այրելով ամբողջ իրենց շրջանի գիւղերը։

ՕԹՕՄՕՊԻԼ ՖԻԱԹ

ԵՒՐՈՊԱՒ ԱՄԷՆԷ ԿԱՐԵՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

ՖԻԱԹԻ ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ կ'գրաւեն 1,300,000 քառ. մէթր տարածութիւն մը։

ՖԻԱԹԻ ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ կը գործածեն 50,000 գործաւոր։

ՖԻԱԹԻ ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ Համաձայնական բանակներու յանձնած են 60,000 կառք եւ 15,000 մօթէօր։

ՖԻԱԹԻ ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ չեն վախնար որ և է մրցումէ որովհետեւ իր օթօմօպիլներն բոլորովին կը պատրաստուին իր գործարաններուն մէջ ինչպէս նաև իր կառքի կազմածները։

ՖԻԱԹԻ ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ կ'չինեն պերճանքի օթօմօպիլներ ամեն ուժով և ամեն տիպարով։ Քամիօն, մօթէօր և քանօթ մօթէօրներ ամեն գործի համար։ Երկրագործական ոյլեր և մեքենաներ եւն. եւն.։

ՖԻԱԹԻ մեծ հանգրուան (կարաժ)

ԲԱՐԱԼԵԼ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 262 (Քլընարէյէն դէմդ)

Նորագոյն գործատեղիով նորոգութեանց, ներկի եւն.

ԱՄԲՈՂՋ ԳԻՇԵՐԸ ԲԱՑ

Հանքային քածանորդոքսիդ-ընկան վրայ. — Մեծ մրնդ- քնկմանկներու և Դասատանդոքսին ջրկօդ-ածխանկինի համար։ Ֆոսֆորեալ կոպնկու։

Օթօմօպիլներու ընդհ. ընկերութիւն

ՖԻԱԹի գործակալութիւն

ՖՐԱԹԵԼԼԻ **ՋԱՆԱՐՏԻ ԼԱՆՏԻ**

ՃՕԼԻ, ԱԼԷՎՐԱ ԸՆԿ. ԼՄԹՏ.

ՆԱԻԱՐԿՈՒԹԻԻՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻԻՆ

ԳՕՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՋՈՐԴՈՒԹԻՒՆ - ԱՇՈՒՆԻ ՎԱՃԱՌԱԿՆԵՐ

Հանճնաւոր երթեւեկ Լօնտօնի եւ Լիվրուլի եւ Մեծն Բրիտանիոյ ամեն նաւահանգիստներուն համար: Նմանապէս ամեն տասնեւհինգ օր պատառկութիւն Նիւ-Եորքի համար:

Գործակալ «Բալաթին» ապահովագրական հիմնարկի ընկերութեան ցմբ.

Տիար Ժ. Տ. ԱԼԷՎՐԱ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ՆԱԻԱՐԿՈՒՆԵՐ և ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԻՐԷԱ-ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Կ. Ս. ՊԱԼԱՊԱՆԵԱՆ

ԱԼԻՒՐԻ ԵՒ ՆՊԱՐԵՂԷՆԱՅ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱՒՈՒՏ ՆԿՆԴԵՑԻՈՑ ԴԻՄԱԿ

Ատարև կը յիշատակէ նպարտվաճառանոցին մէջ գտնուած իրեղէններն և ամեն առաջիւ նոր տեսակներ պիտի յիշատակուին այս սիւնակին տակ.

Եւրոպական ամեն տեսակ ուտեստեղէններ, ըմպելիներ, պահածոյ ձուկեր (Քօն, սաւքօզ, սարտէլլա, սալմոն, լէնկէզ եւն.), Ֆուա կրա, մուքարտ, պէյքինկ բառւաէր, քէյքըր օճ, Քաքիօքա, քօրն Ֆլաուր Ֆարօ։

Ծուխական քօնեաքներ. Մարի Գրիզա լիքէօրներ, Եւրոպական կինիներ, շամբայնը ամենալաւ տեսակներ, արաքա և փոքրիկ լոլիկ քօնսր։

Անգլիական օճառներ, պոմիրի տեսակներ։ Ամեն տեսակ նպարեղէն, ամեն տեսակ ալիւր, քօմբօձներ։

Ամերիկեան կոմբէյնէ

ԳԻՆԵՐՆ ԱՆՄՐՋԵԼԻ

ՆՈՐ ԲԱՂՆԻՔ

ՊՕՂՈՍ ՓԱԼԱՓԱՆ

Բացուած է «ՆՈՐ ԲԱՂՆԻՔ»ը Այլ – Բարաքէվի փողոցը գտնուող։

Ամեն առաւօտ ժամը 10էն մինչև երեկոյեան ժամը 5ը բաց է կանանց համար, իսկ 5էն մինչև կէս գիշեր և առաւօտ մինչև ժ. 10 արանց համար։

Կիրակի օրերն տրամադրելի է արանց համար։

Մաքուր սպասարկութիւն, խնամք և գոհացուցիչ գիներ։

Առաջին անգամ ըլլալով հայոց մը կողմէ բացուած սոյն բաղնիքը կ'յուսացուի թէ պիտի գտնէ քաջալերութիւն հայ երկսեռ հասարակութեան կողմէ։

ՓՆՏՈԵՑԷՔ

ՍՈՒՐԲԸՆ ՊԱՐԹԵԼԵՄԵԱՆԻ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՁՄԻՒՌՆԱՀԱՑ ՏԱՐԵՑՈՑՑԸ ԳԻՆ 1 ՈՍ.

ՏՔԹ, ԵՒ ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Որ երկար տարիներ ծառայած է կ. Գալաթայ գինուորական, Պուլկարաց և Եեննի-Գուլէի Ազգ. Հիւանդանոցներուն մէջ, էյթական վերջերս մեր Մասիս Message կը կոչուի Յունուար և Փետրուար ամիսներուն Պոլսոյ մէջ, կը դարմանուին յօդացաւէ, բիւմաթիզմէ, արթրիթիքէ, անդամալուծութենէ և ստամոքսէ տառապողները իրենց մարմնական ոյժը վերստանալով։ Օր՝ րասիօնի հետևանօք մարմնոյ քերուքիւնները կը յարդարուին, նոյնպէս դէմքի խորշոմները անհետանալով իրենց նախկին վիճակը կ'ստանան։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր կէս օրէ առաջ ժամը 8 էն 12 և կէսօրէ երկ 2էն 4 իր քլինիքը, Ֆըռանկօ Ռոչ, Ալթընճ Փեչիւնէ Ռիւ- 5 նաև մասնաւոր ժամադրութիւններ այցելութեան համար։

Երկուշաբթի և Ուրբաթ օրեր կէսօրէ վերջ 2 էն 5 աղքատաց համար ձրի։

Կը ծախուին նաև էլեքտրական գօտիներ։

ԱՊՐԱՆՔԻ

բեռնաւորման, ճամբորդի, ժամային գործողութիւններ, Պօլսի ամեն յեզուի թերթերու մէջ Ձեր ծանուցումներուն համար ազդի և չոգենաւային ընդհ. գործակալութեան (ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ՅԱԿՈԲԵԱՆ) դիմեցէք Ղալաթիոյ Քարաքը, Ֆայկօրօ բանաձի անկիւնը թիւ 2։

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՁԱՅՆԸ

Օբ՝րնեբլ ժողովական և հասարակական

Խմբագրապետ՝

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Տարեկան բաժնեգին 700 ղրչ.

ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԱՏՈՒՑՈՒՄ

Վաճառատուներու, պաշտօնատուներու եւ մասնաւորներու ուշադրութեան։

Վստահելի երիտասարդ մը ծանօթ ըլլալով Հայերէն, Տաճկերէն, Ռուսերէն, Գաղղիերէն և այլ լեզուաց ինչպէս նաև Թիւրքիանց՝

1.— Կ'աւանդէ փոքրերու թէ չափահասներու

Լէզո-էֆֆական դասեր

այնպիսի եղանակաւ մը (Méthode Toussaint-Langenscheidt, Berlin) որ դաս առնողին միտքը բնաւ չի յոգնեցըներ։

2.— Կը կատարէ թըբէմանօ-ըիւններ և ըղըակցօ-ըիւններ։

Ծանձն կ'առնու էքսբրօ-ըիւն վաճառատուններու՝ և պաշտօնական գրէթ աշխատօ-ըիւն Առաջնորդարանի պէս հաստատութիւններու մէջ։

4.— Կ'ուղեկցի այնպիսի առեւտրականներու, որոնք շահաւետօրէն ըզբիւրնել կրնալ Եւրոպա ճամբորդել կը ծրագրեն, բայց լեզուագիտութեան պակասին պատճառաւ չեն կրնար նպատակնուն հասնիլ։

5.— Կը ստանձնէ տեսչութիւնն ու պատասխանատուութիւնը առեւտրական հաստատութիւններու որոնց տէրերը առ ի չգոյէ վստահելի փոխանորդի մը չեն ուզեր կամ չեն կրնար իրենց գործէն բացակայիլ։

6.— Ընկերութեան դաշինք կը կնքէ որ և է պատուաւոր անձի հետ որ Եւրոպայէն ապրանք ներածելու պայմանաւ յանձնակատարութիւն ընել կը բաղձայ։

ԾԱՆՕԹ.— Մեծապատիւ շահագրգռուողներէն կը խնդրուի որ վերի յօդուածները առանձին առանձին ի նկատ ունենան և դիմեն՝ իզմիր, Թիւ նիսալը խան, վերնայարկ, Թիւ 24, Պ. Մօրկիւլի գրասենեակը։ 5—10

ՁԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

ԿՈՄՍ ՊԵՐԽԹՕԼՏ

«Թէ, ընդհակառակը, կը յուսաք որ Իտալիոյ կողքին պիտի գտնէք ինքզինքիդ, անիկա պէտք չունի ձեր նաւատորմին. անիկա պիտի նախընտրէր իր նաւային ուժը աւելցնել... Մնաց որ, աւելցուցի, չեմ հասկնար նաև Գերմանիոյ նաւային սպառազինումը։» Եւ իրեն կրկնեցի ինչ որ Պերլինի մէջ ըսած էի Քրիէգրլէն-Վախքէրի՝ տասնեակ ամիսներ առաջ։

Այն ատեն կոմս Պէրխթօլտ ինծի բացատրեց —ինչ որ արդէն կռահած էի— թէ աւստրիական նաւատորմին ընդարձակումը պահանջուած էր Գերմանիոյ կողմէ, և թէ՝ պիտի գար օր մը ուր Աւստրօ—Գերման նաւատորմիղը պիտի կրնար գերազանցել անգլ. նաւատորմիղը։ Յաստուածանեցաւ որ Անգլիա կարող էր միշտ աւելի մեծ թիւով նաւեր չինել քան երկու տէրութիւնները. բայց ապահով էր որ Անգլիացիները քիչ ատենէն նաւային զօրքերու կարօտութիւն պիտի կրէին։ «Իրենց կամաւոր զինուորականութեան սիսթէմով՝ ազգիւրը չուտով պիտի ցամքի, մինչդեռ մենք՝ մեր պարտաւորիչ ծառայութեան դրութեամբ միշտ ուզածնուս չափ մարդ պիտի ունենանք։ Ահա՛ այն ատեն պիտի կրնանք յարձակիլ Անգլիոյ վրայ և բնաջինջ ընել զայն։»

Ապուշ կրթած մտիկ կրնէի այս մեծամեծ վարչապետին որ չէր գիտեր թէ՝ այն օրը ուր Անգլիա՝ կամաւոր ծառայութեան բիրմամբ՝ բաւականաչափ նաւազ չգտնէր, պարտաւորիչ ծառայութիւնը պիտի հաստատէր, բայց երբեք թոյլ չպիտի տար որ Գերմանիա իրմէ գերազանց ըլլայ։

*** Երկրորդ անգամ ըլլալով՝ կոմս Պէրխթօլտը տեսայ 1913 Սեպտ. 11ին կամ 12ին, —Ճշդիւ ո՛ր օրը ըլլալը չեմ յիշեր։

Կոմս Պէրխթօլտ թէ՛ իր և թէ՛ կոմս Թիցայի կողմէ ներում խնդրեց ինձմէ այն միջադէպի մասին՝ ուր Տէվայի հունգարական ոստիկանութիւնը կնոջս հեծած ինքնաշարժին վրայէն քաշած հանած էր ռումանական փոքրիկ դրօշները. յետոյ սկսանք խօսիլ քաղաքական այն մեծ տագնապին վրայ որմէ նոր անցած էինք։ Բաւ ինծի թէ չատ կը քննադատէին զինքը և կըսէին թէ ինք չէր գիտցած պաշտպանիլ Աւստրօ-Հունգարիոյ իրաւունքները և կացութիւնը։ Պատասխանեցի իրեն թէ —և ասիկա իմ բացարձակ համոզումս է —Աւստրիա ոչինչ կորսնցուցած էր Պալքանեան տագնապին մէջ, թէ՝ մինչև իսկ իր քահանոյքները գոհացում գտած էին, թէ՝ Աւստրիա ո՛ր և է պատճառ չունէր դժգոհ մնալու՝ եթէ իրօք Սելնիկի վրայ իջնելու մասին իրեն վերագրուած ծրագիրը լո՛կ զրպարտութիւն մըն էր։ Աւելցուցի որ՝ ինք եթէ ուզէր՝ կրնար շատ լաւ յարաբերութիւններ հաստատել Սերպիոյ հետ, քանի որ Սերպիոյ առեւտուրն տասնըհինգ կամ քսան տարի չափէն աւելի զբաղած պիտի ըլլան իրենց նորըստաց երկրամասերուն մէջ։ Ապահովութիւն տուի իրեն թէ այս էր Պ. Բայիչի անկեղծ դիտաւորութիւնը, և թէ՝ ամէն բան բացարձակ խաղաղութեան մէջ պիտի մտնէ, կը բաւէ որ Աւստրիա քիչ մը նուազ թշնամական դիրք բռնէ։

Խօսեցանք նաև Ալպանիոյ մասին զոր իր հայրենիքին պէս կը սիրէր։ Շատ զարմացաւ որ այնքան լաւ կը ճանչնայի Ալպանիոյ գործերը և Ալպանցիները։ Պէտք է խոստովանիմ որ կոմսը այդ մասին շատ իրազեկ էր. սակայն չափազանցօրէն պատրանքներով անանոյ մէկը թուեցաւ ինծի։ Ինծի ըսաւ, օրինակի համար, թէ այս միջոցին Ալպանիոյ մէջ շատ աւելի մեծ ապահովութիւն կը տիրէր՝ քան Եւրոպայի որևէ մէկ երկրին մէջ։

Այս նոր խօսակցութիւնը՝ կոմս Պէրխթօլտի մասին իմ կազմած կարծիքս չէր փոխեր։

Կատարեալ գիտակցութեամբ համոզուած եմ որ ո՛չ թէ ինք՝ այլ թիւքիա է որ վարեց աւստրիական քաղաքականութիւնը՝ Ֆրանսուա-Ֆերտինանտի մեռնելէն ի վեր։ Կոմս Պէրխթօլտ խաղալիք մը չեղած է ճշմարտապէս հզօր մարդուն ձեռքը։ Անիկա ո՛չ թէ կ'արդարացնէ զինքը, այլ՝ ընդհակառակը՝ կրկնապէս յանցապարտ կը գտնէ զինքը, Ո՛չ ոք իրաւունք ունի իր կարողութենէն վեր դիրքեր ընդունելու։

Այս պատճառաւ վստահ եմ որ այլևս եւրոպական քաղաքականութեան քնաւ խօսքը չպիտի ըլլայ կոմս Պէրխթօլտին։ Անիկա փակուած դրուագ մըն է։

(Շարունակելի)

ԱԶԳ

ՕՐԱԹԵՐԹ

990-998 Ռոուչնկրըն -ր. ՊՈՍԹՈՆ Մե-